

R.U.R.

Karel Čapek

Autor materiálu: Jiří Satora

ANALÝZA UMĚLECKÉHO TEXTU

TÉMA A MOTIV

Varování před negativními a až katastrofálními dopady technologického vývoje na lidstvo (obava o budoucnost lidstva).

ČASOPROSTOR

Dílo se odehrává hlavně na smyšleném ostrově, kde se vyrábějí roboti. (V blíže nespecifikované budoucnosti.)

KOMPOZICE

Hra je rozdělena na 3 dějství.

LITERÁRNÍ DRUH

drama

LITERÁRNÍ ŽÁNŘ

divadelní hra

VYPRÁVĚCÍ ZPŮSOB

er forma

POSTAVY

ROSSUM

Vynálezce prvních robotů.

HELENA

Manželka Harryho Domina. Je to aktivní a zásadová žena, ale velice citlivá a krásná. Bojovala za práva robotů. Nakonec byla roboty zabita, stejně jako ostatní lidé.

HARRY DOMIN

Manžel Heleny. Je ředitelem továrny na výrobu robotů. Je sebevědomý a suverénní.

ALQUIST

Je morálně silný a manuálně zručný. Cení si lidské práce. Jako jediný člověk přežije.

HELENA A PRIMUS

Jedná se o roboty, kteří k sobě projevili lidskou náklonnost. Byli Alquistem vysláni, aby zachovali život.

DOKTOR GALL

Vědec, který na pobídku Heleny jako první experimentuje s dušemi robotů.

TYPY PROMLUV

monology (hlavně Alquist ve 3. jednání), dialogy

JAZYKOVÉ PROSTŘEDKY

Převažuje spisovný jazyk s bohatou slovní zásobou a řadou odborných výrazů z biologie (enzymy, protoplazma). Nespisovný jazyk je použit jen v řeči služky Nány. Poprvé ve světové literatuře se zde objevuje neologismus (novotvar) - robot.

DĚJ

- Na ostrově, kde se vyrábějí roboti, žije jen 6 mužů. Výroba je zajištěna samotnými roboty.
- Na ostrov připlouvá Helena Gloryová (dcera prezidenta společnosti), která chce roboty zrovnoprávnit.
- Všichni muži na ostrově se do Heleny zamilují a vyprávějí jí, jak díky starému Rossumovi a jeho synovci vznikli první roboti.
- Helena se nakonec vdá za Harryho Domina (ředitele továrny).
- Příběh dále pokračuje po 10 letech, kdy jsou již roboti celosvětově rozšíření.
- Helena je nešťastná, že roboti nemohou mít lidské city a přiměje doktora Galla, aby začal experimentovat s jejich duší.
- Původní smysl robotů, jenž byl pomoc lidem při práci, se kvůli úpadku morálky a lidské lenosti vytratil.
- Roboti jsou využíváni v ozbrojených konfliktech a válkách jako vojáci.
- Několik robotů se vzbouří a ustanoví Ústřední výbor robotů. Poté vyhlásí válku lidem.
- Roboti drtivě vítězí nad lidmi. I na výrobním ostrově všechny pozabíjeli, kromě Alquista (jediný člověk, který ještě věřil v lidskou práci).
- Roboti se začali časem opotřebovávat a umírali.
- Alquist měl objevit původní výrobní postup (Helena jej však předtím, než byla zabita, spálila).
- Když se Alquist chystal pitvat dva roboty (Primuse a Helenu), tak se začali chovat jinak, než by měli. Projevovali si vzájemnou náklonnost.
- Poté co Alquist zjistil, že se robot Primus a robotka Helena mají opravdu rádi, tak je poslal pryč, aby zachovali život podobně jako Adam a Eva.

LITERÁRNĚHISTORICKÝ KONTEXT

UMĚLECKÝ SMĚR

Česká próza 1. poloviny 20. století. Demokratický proud české meziválečné literatury.

OBDOBÍ

1. polovina 20. století.

DALŠÍ AUTOŘI ZE STEJNÉHO OBDOBÍ

Karel Poláček, Jan Werich a Jiří Voskovec, Eduard Baas